

Δημοκρατικός Συναγερμός

Ιωνάς Νικολάου
Βουλευτής Λευκωσίας

16 Μαΐου 2003

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Μια από τις παραμέτρους της μερικής ελευθερίας διακίνησης στα κατεχόμενα είναι και οι επισκέψεις του λαού σε βεβηλωμένους ιερούς χώρους, πολιτιστικά μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους, και είναι πραγματικά θλιβερό το τι αντικρίζει ο Κύπριος που επισκέπτεται τα μέρη αυτά και τα συναισθήματα που του δημιουργούνται. Λόγω του σοβαρού αυτού ζητήματος έχω ζητήσει με επιστολή μου από τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας την εγγραφή θέματος που αφορά την λεηλασία, την καταστροφή και τους τρόπους μεταχείρισης των πολιτιστικών μας μνημείων και ναών στην κατεχόμενη Κύπρο από το κατοχικό καθεστώς.

Σκοπός της εγγραφής του πιο πάνω θέματος είναι να εξεταστούν τα μέτρα που η Κυβέρνηση προτίθεται να πάρει για την προστασία, συντήρηση και καταγραφή των θησαυρών καλλιτεχνικής, ιστορικής και αρχαιολογικής αξίας, και την συνεχιζόμενη για 29 χρόνια βεβήλωση, λεηλασία, καταστροφή των καθώς επίσης τους τρόπους μεταχείρισης των αρχαιολογικών χώρων, των πολιτιστικών θησαυρών και των θρησκευτικών μνημείων, εκκλησιών, μοναστηριών και άλλων ιερών χώρων στα κατεχόμενα από το κατοχικό καθεστώς.

Η καταστροφή που έχει επέλθει στα πολιτιστικά μας αγαθά και η ανάγκη επαναφορά των χώρων αυτών στην αρχική τους κατάσταση, και η συντήρηση τους, επιβάλλει την λήψη των απαιτούμενων αποφάσεων, των αναγκαίων μέτρων και ενεργειών και την ανάληψη πρωτοβουλιών εκ μέρους της Κυβέρνησης και της Εκκλησίας.

Η Κύπρος λόγω της ένταξης στην ΕΕ έχει το νομικό δικαίωμα αλλά και τους οικονομικούς πόρους να προχωρήσει στην συντήρηση και αναστήλωση αρχαιολογικών χώρων, των ναών και όλων των πολιτιστικών και ιερών μνημείων. Προς τον σκοπό αυτό θα πρέπει να αναληφθούν ριζοσπαστικές και δυναμικές πρωτοβουλίες με την εμπλοκή τόσο των κρατικών όσο και των θρησκευτικών θεσμών. Η Κυβέρνηση και η Εκκλησία θα πρέπει από κοινού να υιοθετήσουν συγκεκριμένη πολιτική, σε συνεργασία πάντα με τα συντεταγμένα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει ότι η πολιτιστική κληρονομιά μας, συνιστά ένα από τα βασικά στοιχεία του πολιτισμού και της Εθνικής μας πολιτιστικής παράδοσης. Η αξία της μπορεί μόνο να εκτιμηθεί σε συσχετισμό με την ιστορία, την καταγωγή και την παράδοση μας. Γι' αυτό και πρέπει να καταβάλλονται συνεχώς προσπάθειες για την διατήρηση της. Η προστασία της πολιτιστικής μας περιουσίας δεν είναι μόνο καθήκον αλλά και υποχρέωση μας.

Γι' αυτό και η Κυβέρνηση, σε συνεργασία πάντα με την Ε.Ε. πρέπει να προνοήσει για την δημιουργία ενός κοινά αποδεκτού μηχανισμού, ο οποίος θα υποστηρίξει την υιοθέτηση πρακτικών μέτρων για την σωστή διατήρηση, συντήρηση και επαναφορά των αγαθών αυτών στην αρχική τους κατάσταση.

Η δημιουργία ενός διεθνή φορέα, ο οποίος θα είναι κοινά αποδεκτός και από το κατοχικό καθεστώς μπορεί να λειτουργήσει θετικά προς επίτευξη των στόχων μας. Ο φορέας αυτός θα είναι υπεύθυνος για την διεξαγωγή ανεξάρτητων μελετών τις οποίες θα καταθέτει στο Συμβούλιο της Ευρώπης και στην UNESCO, καθώς επίσης και σε άλλους διεθνείς οργανισμούς. Περαιτέρω, ο φορέας αυτός θα είναι υπεύθυνος για την συγκέντρωση οικονομικών πόρων προς ενίσχυση συγκεκριμένων έργων και για να δίνει πρακτικές λύσεις σε προβλήματα που δημιουργούνται επί του θέματος λόγω της υφιστάμενης κατάστασης που επικρατεί στο νησί. Με τον τρόπο αυτό η Κύπρος μπορεί να πετύχει ακόμα και ένα μόνιμο ρόλο στην επίβλεψη της κατάστασης από το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Προς αυτή την κατεύθυνση βρίσκεται και η Έκθεση του Συμβουλίου της Ευρώπης, ημερομηνίας 22.6.2001, αναφορικά με την πολιτιστική κληρονομιά της Κύπρου. Στην εν λόγω έκθεση υπάρχουν εισηγήσεις οι οποίες μπορούν να υιοθετηθούν και να εφαρμοσθούν άμεσα και οι οποίες μπορούν να φέρουν πιο κοντά τις δύο πλευρές ούτως ώστε να συνεργαστούν μεταξύ τους, και με την υποστήριξη της Ελλάδας και της Τουρκίας να ξεκινήσει ένα πρόγραμμα που θα επαναφέρει την κληρονομιά μας στην αρχική της κατάσταση. Μέσω του Συμβουλίου της Ευρώπης θα μπορούσαν να ασκηθούν και οι ανάλογες πολιτικές πιέσεις προς την Τουρκία για συνεργασία και στήριξη για την επίτευξη των στόχων αυτών, στόχων που δεν θα επηρεάσουν θετικά μόνο την Ε/Κ πλευρά αλλά και την Τ/Κ. Είναι λοιπόν αναγκαία και επιβάλλεται η επαναφορά της Έκθεσης στα προγράμματα των αρμόδιων, και η εξεύρεση μεθόδων για την άμεση εφαρμογή των εισηγήσεων που περιλαμβάνονται σε αυτή.

Μεγάλη στήριξη στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς προσφέρεται από το Διεθνές Δίκαιο και τις Διεθνείς Συμβάσεις, ειδικότερα τις συμβάσεις που σχετίζονται με την παράνομη εισαγωγή και εξαγωγή των πολιτιστικών μας αγαθών από τον βορρά. Οι αρμόδιοι φορείς επιβάλλεται να χρησιμοποιήσουν την Σύμβαση της UNESCO, την οποία η Κύπρος επικύρωσε στις 4 Ιουλίου 1979, και η οποία αφορά την Απαγόρευση και Παρεμπόδιση της Παράνομης Εισαγωγής, Εξαγωγής και Μεταβίβασης Ιδιοκτησίας Πολιτιστικής Περιουσίας, και επαναβεβαιώνει την θεμελιώδη σημασία της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η Σύμβαση ρυθμίζει την επιστροφή πολιτιστικών αντικειμένων τα οποία έχουν μετακινηθεί

παράνομα από το έδαφος ενός συμβαλλόμενου κράτους, αντιβαίνοντας τη νομοθεσία που αφορά την εξαγωγή πολιτιστικών αντικειμένων για σκοπούς προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς του συμβαλλόμενου κράτους.

Περαιτέρω, θα πρέπει να ερευνήσουμε τί άλλο μπορούν να προσφέρουν στο νησί οι πρωτοβουλίες των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με το θέμα αυτό. Μια τέτοια πρωτοβουλία, και σημαντική θα έλεγα, είναι αυτή που ανακοινώθηκε από τα Η.Ε. στις αρχές του 2000 και αφορούσε την αναστύλωση και συντήρηση της Μονής του Αποστόλου Ανδρέα.

Αποτελεί δικαίωμα μας να καθορίσουμε τους εθνικούς μας θησαυρούς και να λάβουμε μέτρα για την προστασία τους. Αυτό άλλωστε επιβάλλει και το κοινοτικό κεκτημένο και γι' αυτό είναι απαραίτητη η συνεργασία με την Ε.Ε. η οποία έχει την δυνατότητα να παρέχει, μέσα από την νομοθεσία της και τους θεσμούς της, την ζητούμενη προστασία των πολιτιστικών αγαθών μας και γενικά της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Αυτό που πρέπει σήμερα να αντιληφθούν όλοι οι αρμόδιοι είναι ότι η πολιτιστική μας κληρονομιά δεν αφορά μόνο την Κύπρο ως χώρα η οποία έχει στην επικράτεια της έναν τόσο μεγάλο θησαυρό, αλλά πλέον είναι θέμα που αφορά και την Ευρώπη, καθώς ο πλούτος αυτός αποτελεί μέρος πια της Ε.Ε. Δεν μπορούμε, και δεν πρέπει, να εφησυχαστούμε πίσω από τα γεγονότα. Πρέπει και επιβάλλεται να χρησιμοποιήσουμε τις εξελίξεις προς όφελος μας και να προσπαθήσουμε να προσεγγίσουμε τους Κύπριους μουσουλμάνους πολίτες με τέτοιο τρόπο ούτως ώστε να αρχίσουν πλέον να σέβονται το δικαίωμα μας για ελεύθερη εκδήλωση της θρησκείας μας στους δικούς μας τόπους λατρείας και την χρήση αυτών προς τον σκοπό αυτό.

ΙΩΝΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
Βουλευτής Λευκωσίας